

ακοσχήμων γραμμάτων). Συνών. *καρκατσούνα*, *κατσούνα*, *μαγκουρίτσα*. 2) Μακρά ἀγκύλη ἄβδος, διὰ τῆς ὁποίας ἀνασύρεται ἐκ τῆς *νεροτριβῆς* ὁ ὕψασμα.

ἀγκουλίζω Κύθηρ. Κωνπλ. *ἀγουλίζω* Πελοπν. (Λακων.) Πάρ. *ἀγκουλίζω* Παξ. *ἀγουρίζω* Κεφαλλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιφών. *ἀγκού*.

Ἐπὶ τῶν νηπίων, φωνάζω *ἀγκοὺ ἀγκοὺ*, βατταρίζω γὰρ ἄν. : *Τὸ μωρό μου ἀγκουλίζει* Κύθηρ. *Καλέ, μὰ πόσω γρηῶ εἶναι τὸ παιδί σου κι ἀγουρίζει κι ὅλα!* μάτι γὰρ μὴν τὸ μάση! Ἀπύρανθ. *Ἀρχίζει ν' ἀγουλίζη* τὸ παιδί Πάρ.

ἀγκουλίτσα ἡ, Εὐβ. Στερελλ. (Ἀμφισσ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀγκούλα*.

Μικρά ἀγκύλη ῥάβδος, δι' ἧς ἔλκουν πρὸς τὰ κάτω τοὺς ἀπρσιτοὺς κλάδους τῶν ὀπωροφόρων δένδρων.

ἀγκουράκια ἐπιφών. ἀμάρτ. *ἀγουράκια* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιφών. *ἀγκοὺ* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀμάρτ. *ἀγκουρίζω*, δι' ὃ ἰδ. *ἀγκουλίζω*.

Λέξις πεποιημένη ἐπὶ τῶν πρώτων ψελλισμάτων τοῦ βρέφους, θωπευτικὸν τῶν βρεφῶν. Πβ. *ἀγκού*.

ἀγκουρας ὁ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκουρα*, δι' ὃ ἰδ. *ἀγκυρα*.

Ἐργαλεῖον χρυσοχοϊκόν.

ἀγκουρᾶς ὁ, Κύπρ. (Πάφ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκουρα*, δι' ὃ ἰδ. *ἀγκυρα*.

Ξύλινον ὄργανον ἐπίμηκες συνδέον τὴν δοκάνην (ὄργανον ἀλωνιστικόν) μετὰ τοῦ ζυγοῦ.

***ἀγκουρέττα** ἡ, *ἀγκορέττα* Κέρκ.

Τὸ Ἰταλ. *ancoretta*.

Μικρά ἄγκυρα.

ἀγκουρέττο τό, κοιν. ὡς ναυτικὸς ὄρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀγκουρέττα*.

Μικρά ἄγκυρα τῶν λέμβων, ὁ κερκέτης, τὸ τετρά-
χηλον.

ἀγκουροτῶάγκαλος ὁ, Πόντ. *ἄγκουροτῶάγκαλος* Πόντ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος ἰχθύος.

ἀγκοῦσα ἡ, Βιθυν. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ζάκ. Ἡπ. (Ἄρτ. Δρόβιαν. Ζαγόρ. κ. ἄ.) Ἰόνιοι Νῆσ. Μακεδ. (Βελβ.) Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βυτίν. Καλάβρυτ. Καλάμ. Λεβέτσ. Μεγαλόπ. Μεσσ. Πάτρ.) κ. ἄ. — ΠΓεννάδ. Γεωργ. Γλωσσάρ. 1 καὶ Ἑλλην. Γεωργ. 9,345 *ἀγοῦσα* Θεσσ. Θράκ. (Αἰν. κ. ἄ.) Κρήτ. Πελοπν. (Λακων.) *ἀγκούσα* Πελοπν. (Ἀρκαδ. Πάτρ. κ. ἄ.) Τσακων. *ἀγούσια* Κρήτ. Κύθν. *ἄγκοῦσα* Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Βυτίν. κ. ἄ.) Χίος (Νένητ. κ. ἄ.) *ἀγκουσα* Θράκ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀγκοῦμαι* κατὰ τὸν ΓΧατζιδ. MNE 1,162. Κατὰ τὸν G Meyer Neugr. Stud. 4,6 καὶ ΣΞανθοῦδ. Ἐρωτ. 479 ἐκ τοῦ Ἑνετ. *angossa* < Λατιν. *angustia*. Πβ. καὶ τὸ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοφώνων *ργουστία* = στενοχωρία.

Α) Κυριολ. 1) Ἀσθμα, δύσπνοια ἐκ πολυφαγίας, νόσου, καύσεως ἢ καὶ ἠθικῆς τινος αἰτίας Βιθυν. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ζάκ. Ἡπ. Κρήτ. Κύθν. Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Βυτίν. Καλάβρυτ. Καλάμ. κ. ἄ.) Παξ. : *Μ' ἔπιασ' ἀγκοῦσα ἀπ' τοὺν ἀνήφουρον* Ἡπ. *Μοῦ ῥχεται ἀγκοῦσα* (πνίγομαι) Καλάμ. *Μῶρε ἀγκοῦσα* Καλάβρυτ. Συνών. *ἀγκοῦσι* 1. β) Αἰσθημα βάρους, πνέσεως Ἡπ. Πελοπν. (Πάτρ. κ. ἄ.) : *Ἐχω μὲ ἀγκοῦσα ἔς τὸ στήθος* Ἡπ. *Ἀγκοῦσα εἶχα ὅλη τὴ νύχτα* Πάτρ. κ. ἄ. Συνών. *στένωσι*, *φούσκωσι*. 2) Καύσων, πνίγος Θράκ. (Αἰν.) Κύθν. Πελοπν. (Λεβέτσ. Καλάμ. Μεγαλόπ. Μεσσ. κ. ἄ.) : *Σήμερα ἔχομε ἀγοῦσα* Κύθν. 3) Ἐπιβλαβὴ ἀέρια καὶ ἰδίως ἀνθρακικὸν ὁξὺ ἀναδιόδμενα ἐκ φρεάτων καὶ προσβάλλοντα τοὺς φρεωρύχους ΠΓεννάδ. ἔνθ' ἄν. : *Τὸ πηγάδι ἔχει ἀγκοῦσα*. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Μῆλ.

Β) Μεταφ. 1) Θλίψις, στενοχωρία ἠθική, βάρος Ἡπ. (Ἄρτ. Ζαγόρ.) Θεσσ. Θράκ. (Αἰν. κ. ἄ.) Ἰόνιοι Νῆσ. Κρήτ. Κύθν. Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βυτίν. Μεσσ.) : *Ἄλλ' ἀγκοῦσα δὲν ἔχον* Ἀρτ. *Εἶντα ἀγκουσεσ ἔχεις πάλι!* Θράκ. || Φρ. *Τὸν ἔχον ἀγκοῦσα* (τὸν βαρύνομαι, τὸν μισῶ) Βελβ. *Τοῦ γένομαι ἀγκοῦσα* (τοῦ γίνομαι φορτικός, τὸν στενοχωρῶ, τὸν ἐνοχλῶ) Ἡπ. 2) Μέριμνα, φροντίς Ἡπ. κ. ἄ. : *Μ' ἔφαῖ ἡ ἀγκοῦσα μέναν γι' αὐτόν, τί θὰ κάβ!* Ἡπ. (Συνών. φρ. *μ' ἔφαγε ἡ ἔγνωσια*). *Τὴν ἰδική σου ἀγκοῦσα θὰ ἔχω!* αὐτόθ. || Ἄσμ.

Τὰ μαλλιά σου, ροῦσσα, ροῦσσα, | μ' ἔφεραν φωτιά κι ἀγκοῦσα Ἡπ.

ἀγκούσεμα τό, Παξ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀγκουσεύω*.

Στενοχωρία, δυσφορία, πληξίς : *Ἀπὸ ῥτὰ τὰ λόγια πῆρε μεγάλο ἀγκούσεμα*. Συνών. *ἀγκουσι* 2.

ἀγκουσεμὸς ὁ, Παξ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀγκουσεύω*.

Ἀγκούσεμα, ὁ ἰδ. : *Ἀπὸ τὸ μεγάλο τὸν ἀγκουσεμὸ ἔκα-
σε καὶ πῆε χαμένος*.

ἀγκουσεύω Ἡπ. Παξ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) *ἀγου-
σεύω* Κεφαλλ. *ἀγουσεύον* Θράκ. (Αἰν.) Μέσ. *ἀγκου-
σεύομαι* Ἰόνιοι Νῆσ. Πελοπν. (Πύλ.) *ἀγκουσεύουμι* Ἡπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ. Χουλιαρ.) Μετοχ. *ἀγκουδεγκοῦμενε* Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκοῦσα*.

1) Ἀμτβ. *ἔχω ἀγκοῦσα*, ἀσθμαίνω, πνευστιῶ, πνίγομαι ἔνεκα πολυφαγίας, νόσου, καύσωνος κττ. Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Αἰν.) Παξ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Πύλ.) : *Ἐφας πολὺ κι ἀγκουσεύτηκε* Παξ. *Ἀγκουσεύουμι ἀπ' τοῦ σ'νάχ'* Χουλιαρ. β) Στενοχωροῦμαι, δυσφορῶ, ἀδημονῶ Ἡπ. (Τσαμαντ. κ. ἄ.) Ἰόνιοι Νῆσ. (Κεφαλλ. Παξ. κ. ἄ.) : *Μὴν ἀγκουσεύεισι γιὰ μένα* Ἡπ. *Ἀγκουσεύτηκε ἀπ' τὰ λόγια σου* Κεφαλλ. *Μ' ἔκαμε ν' ἀγκουσεύω αὐτόθ.* *Τὸ παιδί μου φάνηκε σὰν ἀγκουσεμένο αὐτόθ.* *Ἀκκούμπησε ἔς τὸ στρουγκολίθι σὰν ἀγκουσεμένος* Ἡπ. *Δὲ μπορεῖ ὅπως θέλει καὶ γι' αὐτό ἀγκουσεύεται* Ἰόνιοι Νῆσ. Ἡ σημ. καὶ παρ' Ἐρωτοκρ. Α στ.

795 (ἐκδ. ΣΞανθουδ.) «κ' ἡ Ἀρετοῦσα φόρμιζε νὰ μὴ γροικᾷ λαγοῦτο | οὐδὲ τραγούδι οὐδὲ σκοπὸ κι ἀγκούσευγε κ' ἐπόνει» καὶ 802 «καὶ μόνον ἀγκουσεύγετο μέσα 'ς τὸ λογισμόν του». 2) Μετβ. κάμνω τινὰ νὰ στενοχωρηθῇ, νὰ ἀδημονήσῃ, λυπῶ τινὰ Ἡπ. Κεφαλλ. Παξ.: *Μὴ μ' ἀγκουσεύῃς Ἡπ. Τὸν ἀγούσεψε μ' αὐτὰ ποῦ εἶπε Κεφαλλ. Τόνη βροῖσκει κάθε μέρα καὶ μὲ τὰ ποντουρόλογά του τὸν ἀγκουσεύει (ποντουρόλογα=ὑπαινιγμοί) Παξ.*

ἀγκουσιὰ ἡ, Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) ἀγουσιὰ Πάρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκουσεύω ὑποχωρητικῶς.

1) Ἀγκοῦσα, ἀσθμα, δύσπνοια Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.): *Ἐχω ἀγκουσιὰ.* 2) Στενοχωρία, ἀδημονία Πάρ. Πβ. ἀγκοῦσα Β1. Συνών. ἀγκούσεμα.

ἀγκουσιάζω Πελοπν. (Καλάβρυτ. Καλάμ. Τρίκκ.) ἴγκουσιάζω Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκουσιάζω.

Ἀσθμαίνω, πνίγομαι ἔνεκα μεγάλου καύσωνος. Συνών. ἀγκουσομανῶ.

ἀγκουσομάνημα τό, Ἡπ. ἴγκουσομάν'μα Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκουσομανῶ.

Ἀσθμα, δύσπνοια: *Τὸν ἔπιασε τοῦ ἴγκουσομάν'μα, γιατί εἶναι ἀρρυστοῦς.* Συνών. ἀγκουσομανητό.

ἀγκουσομανητό τό, ἀμάρτ. ἴγκουσομαν'τό Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκουσομανῶ.

Ἀσθμα, δύσπνοια. Συνών. ἀγκουσομάνημα.

ἀγκουσομανῶ ἀμάρτ. ἀγκουσομανάω Ἡπ. ἴγκουσομανάου Ἡπ. Στερελλ. (Λοκρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκοῦσα ἢ ἐκ τοῦ ρ. ἀγκουσεύω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μανῶ. Πβ. ἀγριομανῶ, θρασομανῶ καὶ τὸ ἀρχ. ὑλομανῶ.

Ἐχω δύσπνοια, ἀσθμαίνω ἔνθ' ἄν.: *Ἰγκουσομάναι' 'ς τὸν ἀνήφουρου Ἡπ.* Συνών. ἀγκουσιάζω.

ἀγκούτσα ἡ, Εὐβ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Ἀρτοτ. κ. ἄ.) ἀγούτσα Θράκ. (Μάδυτ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ράβδος ἀγκύλη πρὸς καθέλκυσιν ἀπροσίτων κλάδων ὀπωροφόρων δένδρων Εὐβ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.): *Φκειάσι μιὰ ἀγκούτσα νὰ φτάσουμι τὰ σῦκα ἀπ' τ' σ'κῆς Αἰτωλ. Ἐχον νὰ μακρὰ ἀγκούτσα κι φτάνον τὰ σῦκα ἀπ' τ'ς σ'κῆς μ' αὐτόθ. || Παροιμ. Κάθι ἀγούτσα γιὰ δρουσιὰ τ'ς τρανάει (ἕκαστος πρὸς τὸ συμφέρον του δρῆ) Σάμ. (Συνών. φρ. κάθε σκεπάρνι πρὸς τὰ ἐδῶ ρίχνει τὰ πελεκούδια). Συνών. ἀγκούλα 2. || Μεταφ. χαρακτηριστικὸν ἀνθρώπου κυρτωθέντος διὰ γῆρας ἢ νόσον ἢ καὶ ἔνεκα ἄλλου πράγματος Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Ἐγιν' ἀγούτ' ἀπ' τὰ γιρατιά Σάμ. Τό 'χ' ἀγκούτσα τοῦ πονδάρ' αὐτὸς Αἰτωλ. Γιν'κι ἀγκούτσα τὸ χέρι μ' αὐτόθ. 2) Ποιμενικὴ ράβδος, δι' ἧς συλλαμβάνονται τὰ βοσκήματα ἀπὸ τοῦ ποδὸς Εὐβ. Θράκ. (Μάδυτ.) Σάμ.: Αἰνιγμ. *Τὴν ἀγούτσα μου βρουδῶ, 'ς τὴ γειτονιά τὴν ἀγροικῶν* (τὸ δοξάρι ποῦ τινάσσουν τὸν βάμβακα) Σάμ. 3) Ράβδος ἀγκύλη προσηλωμένη σταθερῶς ἀπὸ τοῦ εὐθέος ἄκρου ἐπὶ δοκοῦ**

τῆς οἰκίας καὶ χρησιμεύουσα ὡς κρεμάστρα Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. κ. ἄ.): *Δέσι τοῦ σπάου 'ς τ'ν ἀγκούτσα γιὰ ν' ἀρμαθιάσουμι τὸν καπνὸ Αἰτωλ. Ἐεῖς πολλὰς ἀγκούτσες γιὰ ν' ἀρμαθιάσῃς καπνὸ; Αἰτωλ.* 4) Μακρὰ ράβδος φέρουσα εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον ἀγκιστροειδὲς κύρτωμα, δι' ἧς ἀφαιρεῖται τὸ ἐφ' ὑψηλοῦ ἀνηρτημένον Χαλκιδ.

β) Κοντὸς μακρὸς μὲ σιδηρᾶν αἰχμὴν κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποσποῦν τοὺς διὰ τοῦ ρεύματος τοῦ ποταμοῦ μεταφερομένους κορμούς δένδρων, ὅταν ἐμπλακοῦν που Στερελλ. (Ἀκαρναν.)

ἀγκούφι τό, ἀμάρτ. ἀγκούφ' Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀγούφ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ὀργανον ταλασιουργικόν, ἥτοι ράβδος διχαλωτὴ μὲν εἰς τὸ ἐν ἄκρον, φέρουσα δὲ κεραίαν εἰς τὸ ἕτερον, ἢ φέρουσα κεραίας καὶ εἰς τὰ δύο ἄκρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων περιτυλίσσονται τὸ νῆμα ἀπὸ τοῦ ἀτρακτίου. Συνών. ἀγκάλιστρος 2, τυλιγάδι.

ἀγκουφίζω ἀμάρτ. ἀγκ'φίζου Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀγκουφίζω Σύμ. ἀγ'φίζου Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκούφι.

Τυλίσσω τὸ νῆμα εἰς τὸ ἀγκούφι, ἀναπηνίζομαι. Συνών. γλυτηριάζω, τυλιγαδιάζω.

ἀγκούφισμα τό, Θράκ. (Ἀδριανούπ.) ἀγούφισμα Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκουφίζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ τύλιγμα τοῦ νήματος εἰς τὸ ἀγκούφι. Συνών. τυλιγάδισμα.

ἀγκοφορῶ Χίος (Νένητ.) Μέσ. ἀγκοφοροῦμαι Χίος (Μυρμήγκ. Νένητ.) ἀγκοφαιρέμαι Θήρ. κ. ἄ. ἴγκοφοροῦμαι Κύθν. ἴγκοφαιρέμαι Κύθν. ἴγκοφαιρέμαι Θήρ. Παθ. μετοχ. ἴγκοφαιρέμενος Λέσβ. (Μυτλ.)

Ἐπιτατικώτερος τύπος τοῦ ἀγκώνω. Πβ. καὶ τὰ εἰς -βολῶ, -κοπῶ, -λογῶ καὶ -μαχῶ ρ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 242 κέξ.

1) Ἀσθμαίνω, πνευστιῶ ἔνεκα νόσου, κόπου, πολυφαγίας κττ. Θήρ. Κύθν. Συνών. ἀγκομαχῶ 1. 2) Βογγῶ, στενάζω, ὀλολύζω Θήρ. Κύθν. Χίος (Μυρμήγκ. Νένητ. κ. ἄ.): *Σὰν κοπανίσω τὸν νίγιόν μου, ὅλον ἀγκοφορᾶται ἀφ' τὰ κλάματα Χίος.* Συνών. ἀγκομαχῶ 2.

ἀγκραιῖκου Τσακων. ἀγκραιῖκου Τσακων.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀγκραῖνον καθὰ κατσαίνου-κατσαῖκου, χορταίνου-χορταῖκου. Πβ. GAnagnostopoulos Tsakon. Gramm. 50.

Ἀγκιστρώνω, πιάνω κάτι, ὅπως ἡ γαλῆ διὰ τῶν ὀνύχων αὐτῆς, τσακώνω: *Ἀγκραῖτε νι σὰν τὰν κατσούα τ'ς' ἐσοῦστε* (τὸν ἔπιασε ὡς ἡ γαλῆ καὶ ἐσώθη). *Ἀ γρία ἀγκραῖτε νι σὰν τὰ ψούρα νὰ νι πῇ (ἢ κῇ) γαμπρὲ* (ἡ γρια τοῦ ἐκόλλησε ὡς ψώρα διὰ νὰ τὸν κάμῃ γαμβρόν). || Ἄσμ.

Οἱ γερανοὶ μὲ ἄγγαῖ τσαῖ τᾶνου τὰ φτερά σου

ἴγκραῖα τὰ νυχάτσα μι

(οἱ γέρανοι μὲ ἔφεραν καὶ ἐπάνω εἰς τὰ πτερά των ἐκόλλησα τὰ νυχάκια μου).

